

CRNA GORA
MINISTARSTVO PROSVJETE I SPORTA
SAVJETU ZA VISOKO OBRAZOVANJE
PODGORICA

IZVJEŠTAJ
KOMISIJE ZA REAKREDITACIJU FAKULTETA ZA DRŽAVNE I EVROPSKE STUDIJE

Odlukom Savjeta za visoko obrazovanje, br. 05-1-18, od 11. aprila 2014. godine, imenovana je Komisija za reakreditaciju Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice, u sastavu:

- 1. Prof. dr Branko Lubarda**, Pravni fakultet, Univerzitet u Beogradu, predsjednik Komisije,
- 2. Prof. dr Maja Drakić - Grgur**, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerzitet Donja Gorica, član Komisije,
- 3. Prof. dr Ivo Rozić**, Pravni fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,

Imenovana Komisija je dobila zadatak da razmotri samoevaluacioni Izvještaj koji je dostavio Fakultet za državne i evropske studije ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne pripreme činjeničnog stanja dostavi Savjetu izvještaj o spoljašnjoj ocjeni kvaliteta najkasnije u roku od dva mjeseca od neposrednog uvida u rad ustanove.

Nakon dostavljanja dokumentacije od strane Savjeta za visoko obrazovanje članovi Komisije su imali mogućnost da se upoznaju sa Zahtjevom za reakreditaciju studijskih programa Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice, kao i sa odredbama Pravilnika o standardima i normativima o reakreditaciji ustanova visokog obrazovanja i studijskih programa (od 15. februara 2007. godine) i Smjernicama za spoljašnju provjeru kvaliteta u visokom obrazovanju Crne Gore.

Komisija je, radi provjere činjeničnog stanja, dana 23. maja, posjetila Fakultet, neposredno se uvjerila u činjenično stanje i obavila razgovor sa menadžentom Fakulteta (Dekanom FDES-a, Menadžerom FDES-a, zaposlenima i pravnim ekspertom angažovanim od strane Fakulteta za potrebe pripreme dokumenata o reakreditaciji). Osim toga Komisija je imala prilike da u vidu formalnih i neformalnih razgovora čuje mišljenje zaposlenih i to predstavnika akademskog, ali i neakademskog osoblja, ali i studenata o radu Fakulteta.

Kako se dostavljena dokumentacija, kao i neposredni uvid i razgovori tokom posjete Komisije Fakultetu odnose na sve studijske programe za koje se traži reakreditacija i ovaj Izvještaj Komisije se daje kao sveobuhvatan i cjelovit.

Nakon analize dostavljenog materijala i uvida u prostorne, kadrovske, infrastrukturne i druge resurse ovog Fakulteta imenovana Komisija podnosi Savjetu za visoko obrazovanje podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

1. POLITIKA I PROCEDURE ZA OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA NA USTANOVI

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice ima razvijen sistem kontrole kvaliteta. Pored dokumenata koji uređuju funkcionisanje Fakulteta (Statut, pravilnici, itd.) centralni dokument kojim se ustanovljavaju ciljevi i procedure kontrole kvaliteta je **Strategija obezbjeđenja kvaliteta**. Glavni cilj usvajanja Strategije obezbjeđenja kvaliteta bio je da se odrede oblasti obezbjeđenja kvaliteta i institucionalno urede postupci – procedure obezbjeđenja kvaliteta koje su već postojale i sprovedene su kroz praksu. Strategijom su, između ostalog, određene oblasti obezbjeđenja kvaliteta i to:

- politika i procedure obezbjeđenja kvaliteta,
- djelatnost i prioriteta razvoja,
- studijski programi,
- nastava,
- naučno-istraživački rad
- nastavno osoblje,
- studenti,
- ocjenjivanje studenata,
- kontrola evaluacije nastave i ispita
- udžbenici i literatura,
- biblioteka,
- informacioni resursi,
- prostor i oprema,
- administrativno osoblje,
- rukovođenje i upravljanje,
- finansiranje,
- transparentnost i javnost rada,
- saradnja i mobilnost.

Usvajanjem Strategije je na jasan i transparentan način utvrđeno postupanje subjekata u određenim konkretnim aktivnostima i zadacima, s ciljem razvijanja svijesti o značaju izgradnje kulture kvaliteta kod svih zaposlenih počev od onih koji obavljaju najjednostavnije manuelne poslove pa do Senata - najvećeg akademskog tijela.

Osim Strategije obezbjeđenja kvaliteta razni opšti akti Fakulteta koji postoje od osnivanja Fakulteta bliže definišu određene standarde i procedure obezbjeđenja kvaliteta.

Statutom Fakulteta određeno je da Fakultet prati i usmjerava rad najuspješnijih studenata, upućuje najsposobnije studente na poslijediplomske studije i uključuje ih u rad na pojedinim projektima organizacionih jedinica Fakulteta. Fakultet vodi stalnu brigu o naučnom razvoju i stručnom usavršavanju saradnika Fakulteta. Ovaj zadatak Fakultet ostvaruje naročito preko predmetnih nastavnika i katedri. Ovakvim statutarnim odredbama Fakultet postavlja studenta u centar obrazovno-naučnog procesa.

Kontrola kvaliteta nastave i ispita obavezno se sprovodi najmanje dva puta godišnje putem studentske ankete. Rezultati ankete koriste se za preduzimanje mjera za dalje unapređenje kvaliteta u toj oblasti. Osim toga na kraju svakog semestra pravi se analiza prolaznosti studenata po predmetima i na nivou semestra, odnosno studijske godine. Ti rezultati se koriste za razgovor

sa nastavnim kadrom i davanje instrukcija od strane dekana o preduzimanju mjera za obezbjeđenje kvaliteta u toj oblasti.

Strategijom za obezbjeđenje kvaliteta predviđeno je osnivanje Radnog tim za obezbjeđenje kvaliteta (u daljem tekstu Radni tim). Radni tim je zadužen za sprovođenje aktivnosti koje su direktno usmjerene ka obezbjeđenju kvaliteta svih segmenata rada i djelovanja Fakulteta. Radni tim je sastavljen od predstavnika akademskog osoblja, saradničkog kadra, stručnog osoblja, administracije i studenata. Radni tim u svom sastavu može imati i spoljnog eksperta. Radni tim ima zadatak da na osnovu opštih pravnih akata i ostalih regulativa Fakulteta, kao i stručne dokumentacije Fakulteta svim zaposlenima na Fakultetu učini dostupnim i bliskim postupke i procedure obezbjeđenja kvaliteta i radi na njihovom daljem razvoju. Radni tim formira se od predstavnika akademskog osoblja, saradničkog kadra u nastavi, stručnog osoblja, administrativnog osoblja i studenata. Radni tim:

- ugrađuje kulturu kvaliteta u sve aspekte rada i djelovanja Fakulteta;
- ne nadzire, već izgrađuje institucijske mehanizme koji će garantovati kontinuirana poboljšanja;
- donosi godišnji i dugoročni plan aktivnosti;
- sačinjava akcioni plan;
- obavlja i druge poslove saglasno odluci o formiranju, ovoj strategiji i drugim opštim aktima Fakulteta.

b. Zaključak

Uvidom u sadržaj dokumenata kojima se reguliše oblast obezbjeđenja kvaliteta i na osnovu razgovora sa relevantnim činioicima tokom posjete Fakultetu za državne i evropske studije, može se zaključiti da Fakultet ističe svoju opredijeljenost da teži unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja i uključivanju u jedinstveni evropski i svjetski prostor visokog obrazovanja. Svojom aktivnošću Fakultet pokazuje spremnost da razvija efikasan sistem kontrole kvaliteta koji će uticati na unapređenje kvaliteta studijskih programa što donosi benefite i studentima i zaposlenima, ali i unapređenje i podsticajno djelovanje na unapređenje kvaliteta u cjelokupnom visokoškolskom sistemu u Crnoj Gori.

c. Preporuke

Analiza dokumenata i procedura obezbjeđenja kvaliteta na Fakultetu pokazuje da postoji razvijen sistem kontrole kvaliteta. Procedure i standarde kontrole kvaliteta treba unapređivati vodeći računa usklađenosti sa međunarodnom praksom. Iako su neke od aktivnosti koje Komisija preporučuje započete i realizuju se, u nastavku ističemo nekoliko preporuka Komisije, koje imaju za cilj intenziviranje napora Fakulteta da svoje aktivnosti još više usmjerava ka kontinuiranom praćenju uspjeha studenata i nakon diplomiranja, odnosno permanentnom održavanju kontakta sa poslodavcima u cilju širenja mogućnosti obezbjeđivanja prakse studentima.

Sistem kontrole kvaliteta treba da se unapređuje i sa ciljem izgradnje povjerenja javnosti, a time i veće atraktivnosti studijskih programa za buduće studente, te ka efikasnijem upravljanju procedurama obezbjeđenja kvaliteta i davanja smjernica osoblju zaposlenom na Fakultetu, ali i ka aktivnom uključivanju svih relevantnih činilaca, internih i eksternih, u procedure kontrole kvaliteta, što bi doprinijelo daljem poboljšanju kvaliteta studijskih programa na Fakultetu.

2. DJELATNOST I PRIORITETI RAZVOJA USTANOVE

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije (FDES), osnovan je maja 2005. godine putem javno-privatnog partnerstva. Osnivači FDES-a su Glavni grad Podgorica – sa 2% vlasništva, Fakultet za državne i evropske studije iz Kranja (Slovenija) – sa 10% vlasništva, Agencija za lokalnu demokratiju i partnerstvo iz Podgorice – sa 20% vlasništva, kao i dva fizička lica iz Italije i Slovenije. Posljednih par godina struktura vlasništva se promijenila u dijelu koji se odnosi na vlasništvo fizičkih lica koje je sa dva prešlo na jednog vlasnika – koji trenutno ima 68% vlasništva Ustanove. Ustanova ima svojstvo pravnog lica.

Fakultet posjeduje akreditaciju Savjeta za visoko obrazovanje, kao i licencu Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore. Osnivači su Ugovorom o osnivanju osnovali visokoškolsku ustanovu za vršenje obrazovne, izdavačke, savjetodavne, projektne i drugih sa time povezanih djelatnosti. Akreditovan je i kao naučno istraživačka ustanova.

Fakultet je samostalna interdisciplinarno usmjerena obrazovno-naučna ustanova za oblast javne uprave, upravnog prava, ljudskih prava i sloboda, teorije demokratije, prava Evropske unije i Savjeta Evrope, kao i javnih finansija i finansijskog prava te drugih organizacionih i informatičkih naučnih disciplina. Svoj rad realizuje kroz usvojeni Nastavni plan i program obrazovanja za sticanje visokog obrazovanja za stepene bachelor, specijalista i magistar.

Kroz svoj rad Fakultet organizuje i druge funkcionalne kurseve osposobljavanja i usavršavanja, obavlja razvojno-naučnu funkciju, vrši osnovna, primjenjena i razvojna istraživanja, kao i druge poslove određene zakonom, osnivačkim aktom i Statutom. Posebno vrijedi istaći akreditovane vannastavne programe za sticanje znanja i vještina iz oblasti upravnih postupaka, službeničkog sistema, inspekcijskog nadzora, lokalne samouprave, retorike, liderstva i interpersonalnih vještina, kao i sticanje znanja iz oblasti informatike (ECDL standard).

Nastava na FDES-u koncipirana je kroz 3-godišnji dodiplomski program, kao i dva poslijediplomska programa – državne specijalističke studije i evropske specijalističke studije. FDES organizuje i dva programa magistarskih studija – magistarske državne studije i magistarske evropske studije.

Od svog osnivanja, FDES baštini praksu velikog broja vannastavnih programa i aktivnosti, te je u cilju unaprjeđenja istih kod Nacionalnog savjeta za obrazovanje Vlade Crne Gore akreditovao sedam (7) programa cjeloživotnog obrazovanja, među kojima su:

1. Program obrazovanja za sticanje znanja iz oblasti inspekcija,
2. Program obrazovanja za sticanje znanja iz oblasti lokalne demokratije,
3. Program obrazovanja za sticanje znanja iz oblasti upravno-sudskih postupaka,
4. Program obrazovanja za sticanje znanja iz oblasti službeničkog sistema,
5. Škola retorike,
6. Škola interpersonalnih vještina,
7. Škola liderstva,
8. ECDL testni centar.

Prva četiri (4) pomenuta programa su prvenstveno namijenjeni zaposlenima u državnim organima, lokalnoj samoupravi, agencijama, fondovima, zavodima, javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim javnim subjektima, kao i privrednim subjektima. Ostala četiri programa su pored navedenih ciljnih grupa namijenjeni i studentima u cilju njihove dodatne edukacije i usavršavanja znanja i vještina neophodnih za budući rad u javnoj administraciji. Nakon obuke, polaznici dobijaju sertifikate o uspješnom pohađanju iste koja shodno akreditaciji nosi određeni broj ECTS kredita koji se priznaju kako u nastavku školovanja, tako i u daljem profesionalnom obavljanju posla.

b. Zaključak

Fakultet ima jasno definisanu viziju i u skladu sa tim razvijeni sistem ciljeva i zadataka čija je realizacija usmjerena ostvarenju vizije. FDES svojom obrazovnom strategijom odgovara na potrebe aktuelnog kursa Crne Gore, koji definišu dvije ključne komponente: potvrđivanje i dograđivanje državnosti i ulazak u Evropsku uniju (EU) i druge evro-atlantske institucije. Studijski programi Fakulteta utemeljeni su na principu komplementarnosti sa postojećim studijskim programima u Crnoj Gori. Čuvajući ono što se pokazalo dobrim u tradicionalnom obrazovanju, Fakultet je stavio akcenat na inovaciji i kreaciji. Osluškujući nove ekonomske i političke trendove i zahtjeve koje nameće okruženje, uočena je potreba za obrazovanjem stručnjaka za državnu upravu i lokalnu samoupravu, za javne službe i evropske integracije. Pripremljeni programi nijesu novi samo u Crnoj Gori, već i u bližem regionu. Da bi se uključila u savremene evropske tokove i međunarodnu podjelu rada, Crna Gora treba vrhunsko znanje i sposobnost. Stoga je cilj FDES-a razvoj visoko stručnih kadrova koji će uspješno odgovoriti na izazove i potrebe moderne države i modernog doba. Vođenjem nastave na principima Bolonjske deklaracije i novih metoda u nastavnom procesu, kao i stvaranjem uslova za evropsku mobilnost studenata, Fakultet čini obrazovni sistem Crne Gore fleksibilnijim i efikasnijim, a našim diplomcima u perspektivi stvara dostupnost radnih mjesta i u zemljama EU.

Iako relativno mlada institucija, Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice je tokom prethodnih 9 godina postojanja postigao značajan uspjeh. Podaci koje je Komisija za reakreditaciju imala prilike da vidi i da se u njih uvjeri tokom radnih posjeta Fakultetu su pokazale da menadžment ima jasnu viziju razvoja Fakulteta, koju prihvataju studenti i zaposleni.

c. Preporuke

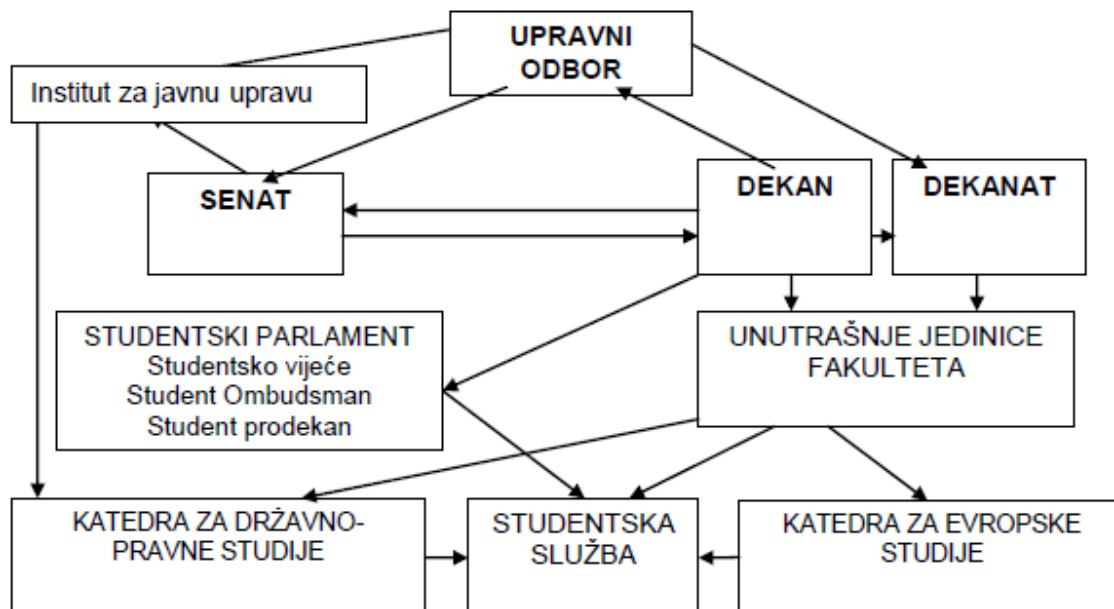
Na osnovu analize relevantnih dokumenata dostavljenih u prilogu Izvještaja o samoevaluaciji, odnosno prezentovanih prilikom radne posjete Fakultetu za državne i evropske studije iz Podgorice, kao i na osnovu informacija dobijenih kroz razgovor tok posjete FDES-u Komisija za eksternu evaluaciju preporučuje Fakultetu da nastavi rad u skladu sa identifikovanim strateškim pravcima koje je definisala Komisija za samoevaluaciju, a koji su navedeni u ovom Izvještaju.

3. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE NA USTANOVU

a. Opis stanja i analiza

Shodno Statutu FDES-a Organizacione jedinice Fakulteta su: Dekanat, Katedra za državno-pravne studije, Katedra za evropske studije, stručne službe Fakulteta (studentska služba), Institut za javnu upravu i biblioteka Fakulteta.

Sve unutrašnje organizacione jedinice Fakulteta su za svoj rad odgovorne Dekanatu odnosno Dekanu Fakulteta. Funkcionisanje Fakulteta može se predstaviti kroz sljedeći organigram:

Poslovi u nadležnosti pojedinih organizacionih jedinica jasno su definisani Statutom i odgovarajućim pravilnicima koji su priloženi kao dodatak Izvještaja o samovrednovanju, prije svega Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Fakultetu.

Shodno tome Dekan Fakulteta:

- 1) predstavlja i zastupa Fakultet u pravnom prometu;
- 2) stara se o zakonitosti i pravilnosti rada na Fakultetu;
- 3) organizuje i kontroliše nastavni, naučni i istraživački rad na Fakultetu, određuje pojedinačno radno angažovanje nastavnika i saradnika u naučno-istraživačkim projektima i odgovara za ostvarenje obrazovne i naučne djelatnosti;
- 4) predlaže Upravnom odboru Fakulteta osnove poslovne politike Fakulteta;
- 5) predlaže godišnji program rada i plan razvoja Fakulteta;
- 6) donosi akte Fakulteta za koje je ovlašćen u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i Statutom Fakulteta;
- 7) sprovodi odluke Upravnog odbora Fakulteta o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u skladu sa Zakonom i opštim aktima Fakulteta;
- 8) izvršava odluke Upravnog odbora i Senata Fakulteta;
- 9) po prethodnoj saglasnosti Upravnog odbora Fakulteta postavlja rukovodioce unutrašnjih organizacionih jedinica Fakulteta;
- 10) imenuje glavnog i odgovornog urednika za publikacije;
- 11) imenuje komisije koje su predviđene Statutom;
- 12) po prethodnoj saglasnosti Upravnog odbora Fakulteta odlučuje o zasnivanju radnog odnosa, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom;

- 13) po prethodnoj saglasnosti Upravnog odbora Fakulteta odlučuje o sklapanju ugovora sa vanjskim predavačima i drugim subjektima koji dobavljaju robe ili vrše usluge za Fakultet;
- 14) određuje raspored nastave na osnovnim i poslijediplomskim studijama uz prethodnu konsultaciju Upravnog odbora Fakulteta;
- 15) podnosi godišnji izvještaj o rezultatima poslovanja, kao i ad hoc finansijske i druge izvještaje na zahtjev predsjednika Upravnog odbora odnosno većinskih osnivača Fakulteta;
- 16) pokreće inicijativu i predlaže rješenja o pitanjima od značaja za obavljanje djelatnosti Fakulteta;
- 17) obavlja druge poslove utvrđene zakonom, Statutom, i drugim aktima Fakulteta.

Menadžer Fakulteta obavlja sljedeće poslove:

- 1) pomaže Dekanu u realizaciji planova i zadataka;
- 2) priprema godišnje i druge finansijske izvještaje koje razmatra i usvaja Upravni odbor Fakulteta;
- 3) koordinira aktivnostima vezanim za projekte dodijeljene Fakultetu;
- 4) koordinira aktivnostima i saradnjom sa organima javne uprave, privrednim organizacijama i udruženjima od važnosti za Fakultet;
- 5) koordinira i rukovodi administracijom Fakulteta;
- 6) koordinira marketinškim i PR aktivnostima na nivou Fakulteta;
- 7) prati zakonsku regulativu;
- 8) izrađuje nacрте opštih i pojedinačnih akata čije je donošenje u nadležnosti dekana Fakulteta Senata i Upravnog odbora;
- 9) zastupa Fakultet, po odobrenju Dekana;
- 10) prati rad i odluke ministarstava i drugih organa uprave nadležnih za oblast prosvjete i nauke;
- 11) pokreće inicijativu i predlaže rješenja o pitanjima od značaja za obavljanje djelatnosti Fakulteta;
- 12) daje sugestije o ekonomskoj opravdanosti plasmana novčanih sredstava Fakulteta;
- 13) vodi računa o internom informaciono komunikacionom sistemu i internet prisustvu Fakulteta;
- 14) obavlja druge poslove u skladu sa Statutom Fakulteta.

Za svoj rad odgovoran je Dekanu Fakulteta.

Katedrom za državno-pravne studije i Katedrom za evropske studije rukovodi šef katedre.

Katedra obavlja sljedeće poslove:

- 1) predlaže nastavni program Katedre;
- 2) daje mišljenje o programu naučnih istraživanja i o naučnim radovima u kojima učestvuju nastavnici i saradnici Katedre;
- 3) predlaže nadležnim organima Fakulteta ispitnu literaturu iz predmeta Katedre;
- 4) predlaže raspored nastavnika i saradnika za izvođenje nastave i ispita za svaku školsku godinu;
- 5) organizuje međukatedarske sastanke;
- 6) organizuje stručne sastanke i druge oblike djelovanja namijenjene stručnom usavršavanju nastavnika, saradnika i studenata i popularizaciji nauke (klubove, tribine i sl.);
- 7) predlaže program osnovnih i poslijediplomskih studija i brine se o realizaciji tih studija u saradnji sa Dekanom Fakulteta;
- 8) obavlja i druge poslove predviđene Statutom.

Stručnim službama Fakulteta rukovodi Menadžer Fakulteta koji odgovara Dekanu Fakulteta.

Stručne službe Fakulteta obavljaju sljedeće poslove:

- 1) obavljaju administrativne, upravne i druge poslove, pomoćno-tehničke, kao i ostale poslove radi ostvarivanja ciljeva Fakulteta;

- 2) staraju se o pripremanju materijala za sjednice organa Fakulteta i odluka nadležnih organa i koordinišu njihov rad po odlukama i instrukcijama Dekana i predsjednika Upravnog odbora Fakulteta;
- 3) izvršavaju odluke Dekana i drugih nadležnih organa Fakulteta;
- 4) po ovlaštenju Dekana Fakulteta čuvaju pečate Fakulteta i povjeravaju ih ovlaštenim licima na upotrebu;
- 5) obavljaju druge poslove određene zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Fakulteta.

Institut za javnu upravu je organizaciona jedinica Fakulteta, koja obavlja naučno-istraživačku djelatnost Fakulteta. Institutom rukovodi prodekan – nastavnik na Fakultetu u saradnji sa Dekanom Fakulteta.

Institut za javnu upravu obavlja sljedeće poslove:

- 1) stara se o ostvarivanju naučno-istraživačke djelatnosti u okviru plana i programa naučnog rada Fakulteta;
- 2) izvršava naučne zadatke koje mu povjeri Fakultet, na osnovu ugovora zaključenih sa zainteresovanim organima i organizacijama;
- 3) usavršava i razvija naučne metode u oblastima državnih, evropskih i pratećih društvenih nauka;
- 4) pomaže u izvođenju nastave na poslijediplomskim studijama, kao i u organizovanju i omogućavanju izvođenja naučno istraživačke prakse i drugih djelatnosti studenata poslijediplomskih studija;
- 5) učestvuje u organizovanju seminara, kurseva, simpozijuma, stručnih sastanaka i drugih oblika naučnog rada;
- 6) usavršava nastavne metode iz oblasti državnih, evropskih i pratećih društvenih nauka i podstiče njihovu primjenu u nastavi;
- 7) održava i razvija veze i saradnju sa istovrsnim i srodnim institutima u domovini i inostranstvu;
- 8) objavljuje rezultate naučnog i istraživačkog rada;
- 9) obavlja druge povjerene poslove.

Biblioteka sprovodi odluke o nabavci knjiga i drugih publikacija i rukovodi knjižnim fondom, a osim toga prikuplja, sređuje, obrađuje i čuva podatke o dokumentima, kao i dokumente i publikacije koji su od značaja za nastavni i naučni rad na Fakultetu. Na odluke koje imaju finansijske posljedice prethodnu saglasnost daje predsjednik Upravnog odbora Fakulteta.

b. Zaključak

Uvidom u akta kojima se uređuje organizaciona struktura, ovlaštenja i nadležnosti pojedinih organa na nivou Fakulteta, i na osnovu nesporednog razgovora sa svim relevantnim subjektima na Fakultetu, zaključuje se da Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice skladno funkcioniše, te da postojeća organizaciona struktura omogućava efikasnost i fleksibilnost u radu. Tome doprinose jasne procedure i pravila i dosljednost u njihovom sprovođenju. Nadležnosti i komunikacije su jasno postavljene, tako da je upravljanje Fakultetom efikasno.

c. Preporuke

Na osnovu analize stanja u pogledu organizacione strukture i funkcionisanja Fakulteta, Komisija preporučuje da se i u daljem radu Fakulteta insistira na primjeni jasnih i transparentnih pravila koja će se konzistentno primjenjivati jer će omogućiti nastavak skladno funkcionisanja Fakulteta, vodeći računa da proces donošenja odluka ne smije biti u pretjeranoj mjeri centralizovan.

4. STUDIJE

a. Opis stanja i analiza

Na Fakultetu za državne i evropske studije iz Podgorice realizuje se jedan studijski program na osnovnim akademskim studijama i 4 programa na postdiplomskim studijama - dva specijalistička i dva magistarska programa.

Studijski programi koji se realizuju na Fakultetu su:

- OSNOVNE DRŽAVNO-PRAVNE I EVROPSKE STUDIJE
 - osnovne akademske studije (u trajanju od 3 godine, 180 ECTS),
 - naziv diplome: *Bachelor državnopravnih i evropskih studija*;
- SPECIJALISTIČKE DRŽAVNO-PRAVNE STUDIJE
 - postdiplomske akademske specijalističke studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS),
 - naziv diplome: *Spec.sci državno-pravnih studija*;
- SPECIJALISTIČKE EVROPSKE STUDIJE
 - postdiplomske akademske specijalističke studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS),
 - naziv diplome: *Spec.sci državno-pravnih studija*;
- MAGISTARSKJE DRŽAVNO-PRAVNE STUDIJE
 - postdiplomske akademske magistarske studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS),
 - naziv diplome: *Magistar državno-pravnih studija*;
- MAGISTARSKJE EVROPSKE STUDIJE
 - postdiplomske akademske magistarske studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS),
 - naziv diplome: *Magistar evropskih studija*;

Studijski programi Fakulteta za državne i evropske studije su podijeljeni na osnovni studijski program (jedan) i postdiplomske studijske programe (dva specijalistička programa – specijalističke državno-pravne studije i specijalističke evropske studije, kao i dva magistarska studijska programa – magistarske državno-pravne studije i magistarske evropske studije). Osnovni studijski program pokriva sadržaje iz oblasti javnog prava i države u cjelini (pravni, ekonomski, sociološki i drugi vidici djelovanja zakonodavne, izvršne i sudske vlasti), što je povezano sa evropskim integracijama (istorija evropskih integracija, evropsko pravo i druga aktuelna pitanja evropskih integracionih procesa.

Četiri postdiplomska studijska programa (specijalistički studijski program državno-pravnih studija, specijalistički studijski program evropskih studija, magistarski studijski program državno-pravnih studija i magistarski studijski program evropskih studija) ovog Fakulteta oblikovani su tako da studentima omogućavaju savladavanje aktuelnih i relevantnih znanja iz oblasti države, javne uprave i evropskih i evroatlanskih integracija. Ovi programi su namijenjeni prije svega maturantima koji završe srednje stručno obrazovanje (osnovni studijski program) odnosno državnim službenicima i namještenicima (postdiplomski programi), ali i drugim zainteresovanim licima iz Crne Gore i okruženja.

b. Zaključak

Svi akti Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice omogućavaju punu uporedivost studijskih programa i stepena koji se stiču nakon završetka odgovarajućeg studijskog programa i u tom cilju propisano je da se studije na Fakultetu ostvaruju na osnovu akreditovanog studijskog programa i u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa kredita ECTS. Izbor predmeta (kurseva) vrši se do opterećenja od 30 ECTS kredita za semestar i 60 ECTS kredita za godinu. Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta. Takođe, obezbijeđena je i puna uporedivost stečenih stepena, jer je propisano da se studentu uz diplomu

osnovnih, odnosno specijalističkih studija, izdaje i dopuna diplome (Supplement) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

U poređenju sa studijskim programima u okruženju, sličan studijski programi postoje u Sloveniji koji pokrivaju oblast javne uprave i evropskog prava. Upravo programi ovog fakulteta su koncipirani na bazi najsavremenijih programa koji su potpuno usaglašeni i kreirani u skladu sa najvažnijim međunarodnim smjernicama iz oblasti visokoškolskih studijskih programa. Sticanjem znanja i vještina kroz ove programe, pruža se obavljanje nasjloženijih poslova u oblasti javne uprave i evropskih poslova i time stvara kadar koji je potreban u radu javne uprave i ispunjavanju spoljnopoličkih prioriteta i usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa standardima Evropske unije.

c. Preporuke

Preporučuje se nastavak aktivnog kontakta sa državnim organima koji su budući poslodavci diplomiranim studentima, rad sa malim grupama studenata i mentorski rad. Fakultet treba da nastavi da razvija programe sa punom međunarodnom uporedivošću, ali i da radi na eventualnom proširenju i/li izradi novih studijskih programa koji će odgovoriti na nove potrebe jačanja administrativnih kapaciteta u svijetlu evroatlantskih integracija.

5. STRUKTURA STUDIJSKIH PROGRAMA

a. Opis stanja i analiza

Studijski programi Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice strukturirani tako da studentima omogućavaju savladavanje aktuelnih i relevantnih znanja iz oblasti države, javne uprave i evropskih i evroatlantskih integracija.

Studijski programi Fakulteta za državne i evropske studije su podijeljeni na osnovni studijski program (jedan) i postdiplomske studijske programe (dva specijalistička programa – specijalističke državno-pravne studije i specijalističke evropske studije, kao i dva magistarska studijska programa – magistarske državno-pravne studije i magistarske evropske studije).

Osnovni studijski program pokriva sadržaje iz oblasti javnog prava i države u cjelini (pravni, ekonomski, sociološki i drugi vidici djelovanja zakonodavne, izvršne i sudske vlasti), što je povezano sa evropskim integracijama (istorija evropskih integracija, evropsko pravo i druga aktuelna pitanja evropskih integracionih procesa). Studenti se u okviru tog studijskog programa suočavaju sa relevantnim i aktuelnim pitanjima iz oblasti javnog prava i javne uprave, i povezano sa time, pristupanja Crne Gore evropskim i evroatlantskim integracijama (ali i u drugim evropskim institucijama kao što je Savjet Evrope, OEBS itd.). Osnovni studijski program Fakulteta obezbjeđuje osnovni nivo znanja studenata u ove dvije globalne oblasti, koje će biti od presudnog značaja za Crnu Goru i zemlje iz okruženja u sledećim godinama. Ciljna grupa za osnovni studijski program su učenici koji završe srednješkolsko školovanje u Crnoj Gori i okruženju. Program je u cjelini usklađen sa savremenim potrebama Crne Gore u oblasti javne uprave i evropskih integracija, a po sadržaju je jedan od najsavremenijih programa u zemljama u okruženju, pa i šire. Program je potpuno u skladu sa bolonjskim principima i uspješno se realizuje već osam godina od akreditovanja ovog Fakulteta odnosno njegovih studijskih programa.

Četiri postdiplomska studijska programa (specijalistički studijski program državno-pravnih studija, specijalistički studijski program evropskih studija, magistarski studijski program državno-pravnih studija i magistarski studijski program evropskih studija) ovog Fakulteta oblikovani su tako da studentima omogućavaju savladavanje aktuelnih i relevantnih znanja iz oblasti države, javne uprave i evropskih i evroatlantskih integracija. Ovi programi su namijenjeni prije svega maturantima koji završe srednje stručno obrazovanje (osnovni studijski program) odnosno državnim službenicima i namještenicima (postdiplomski programi), ali i drugim zainteresovanim

licima iz Crne Gore i okruženja. Ciljna grupa postdiplomskih studijskih programa su prije svega visoki državni službenici i namještenici, ali i lica iz privatnog sektora koja rade na radnim mjestima koja zahtijevaju pravna, javno-financijska i informatička znanja, a sve više i znanja iz oblasti evropskih i evroatlanskih integracija. Osim toga ovaj Fakultet nudi i određena posebna funkcionalna znanja (npr. upravljanje kadrovima, strategijsko planiranje, projektno upravljanje, nastupanje u javnosti itd.). Svim ovim licima – bez obzira da li rade na centralnom državnom nivou, na nivou lokalne samouprave, ili u određenoj javnoj službi odnosno kod privatnog poslodavca – osim znanja koja su dobili u okviru svoga osnovnog studijskog obrazovanja, Fakultet obezbjeđuje nadogradnju odnosno produblivanje pomenutih znanja koja su stekli na osnovnom nivou. Posebna ciljna grupa su saradnici i asistenti Fakulteta, koji imaju cilj i interes da završe osnovne, postdiplomske baš na ovom Fakultetu.

b. Zaključak

Posebno važna dimenzija studijskih programa FDES-a je da su usaglašeni i kreirani u skladu sa najvažnijim međunarodnim smjernicama iz oblasti visokoškolskih studijskih programa. Sticanjem znanja i vještina kroz ove programe, pruža se obavljanje nasjloženijih poslova u oblasti javne uprave i evropskih poslova i time stvara kadar koji je potreban u radu javne uprave i ispunjavanju spoljnopoličkih prioriteta i usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa standardima Evropske unije. Odredbama relevantnih akata Fakulteta propisano je da studijski program sadrže opšte i posebne uslove koje student mora da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to prikaz obaveznih i izbornih predmeta (kurseva) po studijskim godinama i semestrima; broj časova individualnog rada/opterećenja studenta po predmetu/kursu/; broj ECTS kredita za svaki predmet/kurs/. Uz diplomu osnovnih studija izdaje se i dopuna diplome (Supplement) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija. Supplement diplome pored informacija o aktivnostima studenata u nastavi, sadrži podatke o vannastavnim aktivnostima tokom studija što je od velike koristi njihovim budućim poslodavcima.

c. Preporuke

Komisija predlaže Fakultetu da kroz buduće aktivnosti nastavi sa razvojem studijskih programa saglasno potrebama tržišta. Iako je jako puno urađeno na polju razvoja programa za obuku zaposlenih u oblastima koje pokrivaju akreditovani studijski programi Fakulteta, treba nastaviti sa ovim aktivnostima u pravcu razvoja novih programa obuke za edukaciju zaposlenih, trening kurseva i programa specijalizacije u saradnji sa javnim institucijama, ali i kompanijama iz Crne Gore.

6. OCJENJIVANJE STUDENATA

a. Opis stanja i analiza

Na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju i Statuta Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice utvrđena su pravila ocjenjivanja na Fakultetu. Tim pravilima se precizno utvrđuju uslovi i način polaganja ispita, odnosno ocjenjivanja studenata na osnovnim i postdiplomskim studijama Fakulteta.

Ocjenjivanje studenata vrši se kao provjera kvaliteta i kvantiteta cjelokupnog znanja, spretnosti i aktivnosti koje student ispolji prilikom organizovane nastave i drugih oblika rada u okviru pojedinog predmeta iz nastavnog plana i programa Fakulteta. Konačnu ocjenu u okviru pojedinog predmeta daje isključivo predmetni nastavnik, a prethodno bodovanje obavljaju predmetni nastavnici, odnosno asistenti i saradnici u nastavi, a sve zavisno od oblika i karaktera provjere znanja.

Postoje jasna i transparentna pravila vezana za sve oblike organizacije nastave (predavanja, vježbe itd), redovne i popravne ispitne rokove; te pravila veuamo za sve oblike provjere znanja (kolokvijume, pismene i usmene ispite), kao i jasna procedura prijave, izrade i odbrane seminarskog, specijalističkog i magistarskog rada. Nastavnici su dužni da se striktno pridržavaju pravila i principa ocjenjivanja na Fakultetu. To se provjerava u okviru različitih organa ovog Fakulteta (prije svega na sjednicama Senata i Upravnog odbora Fakulteta).

b. Zaključak

Uvidom u postojeću pisanu dokumentaciju i odgovarajuće web stranice, te iz neposrednog razgovora s nastavnim, stručnim i pomoćnim osobljem s jedne, a studentima s druge strane, Komisija ocjenjuje da je sistem ocjenjivanja studenata na Fakultetu koji se zasniva na dosljednoj primjeni unaprijed poznatih i svima dostupnih Pravila dobro organizovan i daje dobre rezultate. Rezultati studentskih anketa na Fakultetu do sada nijesu ukazivali na zanemarivanje podataka iz informacionih lista, već na njihov slijed.

c. Preporuke

U ovom segmentu Fakultet treba da nastavi istim smjerom, uz sistematsko praćenje, redovnu kritičku analizu rezultata i ujednačavanja kriterijuma ocjenjivanja i ulaganje napora u pravcu daljeg unapređenja sistema ocjenjivanja.

7. KONTROLA I VREDNOVANJE NASTAVE I ISPITA

a. Opis stanja i analiza

Od samog osnivanja Fakulteta, ideja o konstantnoj potrebi za kontrolom realizacije nastave je prisutna. Osnovni princip koji slijedi Fakultet jeste provjeravanje rezultata nastave i ispita tokom i krajem svakog semestra pojedine studijske godine. Provjeravanje kvaliteta nastave i ispita je obaveza Dekana i Prodekana Fakulteta, a zavisno od oblika provjere, u ovaj proces su uključeni i studentski predstavnici. Na nivou Fakulteta, tim pitanjima se bavi i Senat Fakulteta za državne i evropske studije, u okviru kojeg se diskutuje o problemima izvođenja i kvaliteta nastave, te o prijedlozima za unaprijeđenje nastave na pojedinim katedrama.

Studenti imaju priliku da na kraju svakog semestra ocijene kvalitet rada predmetnih nastavnika i saradnika, dostupnost literature i ostala pitanja od značaja za praćenje kvaliteta realizacije nastave i ispita. Evaluacije studenti popunjavaju elektronski, na način koji obezbjeđuje potpunu anonimnost studenata, odnosno njihovu slobodu da iskažu svoj stav i ukažu na dobre i loše strane. Rezultati evaluacija se na ozbiljan način tretiraju, a bivaju dostavljeni ne samo profesorima i saradnicima kojih se ove evaluacije direktno tiču, već Senatu Fakulteta, kao i samim studentima, koji su time u prilici da se uvjere u ozbiljan tretman njihovog mišljenja.

Svi profesori i saradnici Fakulteta moraju se pridržavati od Fakulteta propisanih postupaka. Fakultet, prema važećim propisima i procedurama, obavlja redovnu i permanentnu kontrolu nastave i održavanja ispita, kao i rezultata studenata. S obzirom na relativno mali broj studenata, Fakultet nastoji da obezbijedi najveći nivo kvaliteta prilikom realizacije nastave.

Postupak evaluacije nastave i ispita na Fakultetu za državne i evropske studije organizuje se na više načina, počev od opštih rasprava u okviru Senata Fakulteta, rasprave na sjednicama Upravnog odbora Fakulteta, pa sve do određenih konkretnih ex-post postupaka evaluacije nastave i ispita. Što se tiče ex-post evaluacija kvaliteta nastave i ispita (studentska anketa i ocjenjivanje organa Fakulteta, odnosno ustanove u cjelini), one se realizuju kroz elektronski sistem evaluacija, putem kojeg studenti, anonimno (opciono) daju odgovore od značaja za ocjenu kvaliteta nastave i ispita. Fakultet nastoji da, uvažavajući mali broj studenata koji upisuje, podstakne otvoren dijalog sa studentima tokom realizacije nastave i ispita, o svim pitanjima koja su od značaja za kvalitet izvođenja nastave. Takođe, putem digitalizacije sistema evaluacija,

planira se i sa spovođenjem postupka evaluacije i tokom semestra. Po prikupljanju relevantnih informacija pristupa se preduzimanju određenih mjera, odnosno koraka sa intencijom izvršenja potrebnih promjena, odnosno otklanjanja eventualnih problema.

Poseban oblik evaluacije koji se izvodi na Fakultetu je i stalna suštinska, odnosno sadržajna evaluacija rada i upravljanja Fakultetom, evaluacija pojedinih studijskih programa, kao i suštinska, vremenska i sadržajna usklađenost udžbenika koji se koriste u nastavi za pojedine predmete u datom studijskom programu. Povezanost sa drugim predmetima i očekivano početno znanje studenata je važno za dobro praženje nastave. Kvalitet i korisnost udžbenika se utvrđuje na bazi mišljenja posebne Komisije za kvalitet udžbenika na Fakultetu, uz prethodno mišljenje pojedinih katedri, a po potrebi i profesora (ako sami nijesu autori datog udžbenika).

Studenti Fakulteta za državne i evropske studije prema posebnom obrascu ocjenjuju svaki pojedini predmet, svakog pojedinog profesora, odnosno asistenta i saradnika koji izvode nastavu ili vježbe, zaposlene na Fakultetu, kao i nastavne i vannastavne aktivnosti na Fakultetu. Sadržaj redovne studentske ankete je takav, da studenti između ostalog ocjenjuju: sopstvenu redovnost, organizovanost predmeta, težinu, obim, zanimljivost, korisnost stečenog znanja, potrebu za postojanjem predmeta, dostupnost literature, razumljivost literature usklađenost literature sa sadržajem koji se izučava tokom predavanja, redovnost profesora i asistenta, stepen podsticaja časova predavanja i vježbi na učenje, stepen uvažavanja mišljenja studenata od strane profesora i asistenata, jasnost prilikom izlaganja materije, pripremljenost profesora, odnosno asistenta, redovnost u komunikaciji putem e-maila, mogućnost konsultacija sa profesorom i asistentom, stepen unaprijed definisanog okvira za ocjenjivanje kolokvijuma i ispita, pravednost ocjenjivanja, ažurnost profesora i asistenata, te navode po nekoliko stvari koje im se dopadaju, i nekoliko koje im se ne dopadaju u radu profesora i asistenata. Ovakav set pitanja, uz garantovanu anonimnost, omogućava detaljan uvid u mišljenje studenata, te stepen njihovog zadovoljstva uslugama koje im se pružaju na Fakultetu. Obradom ovako dobijenih podataka. Fakultet dobija stalnu povratnu informaciju za svaki poedinčani predmet i za svakog poedinčanog predavača. Rezultati se na ozbiljan način tretiraju, i prosljeđuju ne samo profesorima i saradnicima kojih se rezultati neposredno tiču, već i Senatu Fakulteta, Upravnom odboru Fakulteta i svim studentima. Dosadašnje ocjene profesora i saradnika su prilično visoke, i one samo potvrđuju da je Fakultet prilikom selekcije kadra izuzetno pažljiv, tj. da bira najkvalitetnije predavače i saradnike iz oblasti državnih i evropskih studija. Takođe, Fakultet, takođe, evaluaciju svojih studijskih programa sprovodi i anketiranjem poslodavaca, te organa kod kojih studenti završne godine obavljaju studentsku praksu u okviru šestog semestra. Povratne informacije i preporuke koje studenti dobijaju, potvrda su da se i u ovom domenu, na Fakultetu radi na kvalitetan način, usklađen sa potrebama koje generiše tržište rada. Tome u prilog ide i procenat zaposlenih svršenih studenata Fakulteta za državne i evropske studije koji je trenutno preko 95%.

Posebno vrijedi istaći i tzv. „otvorena vrata Dekanata“, posredstvom kojih studenti u svako doba mogu razgovarati sa Dekanom i dati svoj sud o radu profesora i saradnika. Vrijedi istaći da je 2012. godine, organizovan 8 časovni razgovor Dekana i predstavnika studenata, putem kojeg su studenti iskazali nezadovoljstvo određenim segmentima funkcionisanja, što je kasnije dovelo i do odgovarajućih kadrovskih promjena.

b. Zaključak

Na osnovu uvida u dokumentaciju i arhivu Fakulteta, Izvještaja o samovrednovanju i informacija dobijenih od profesora, zaposlenih i studenata tokom radnog boravka na Fakultetu, Komisija zaključuje da sistem vrednovanja nastave i ispita efikasno funkcioniše. Iz razgovora sa studentima i nastavnicima došli smo do saznanja da su oni prepoznali značaj svog učešća u definisanju i sprovođenju politike unapređenja kvaliteta. Mišljenje profesora, nastavnika, saradnika, a naročito studenata se jako uvažava i umnogome utiče na koncipiranje politika, planova, programa i aktivnosti na Fakultetu.

c. Preporuke

Komisija preporučuje Fakultetu da aktivnosti u segmentu vrednovanja nastave i ispita kontinuirano drži nivo koji zadovoljava međunarodne standarde u ovoj oblasti. Unapređenje metodologije ocjenjivanja i vrednovanja nastave i ispita treba da bude vrlo značajna komponenta razvojne strategije Fakulteta u svijetlu ulaska u Evropsku uniju. Stoga se mora voditi računa da se korektivne mjere za poboljšanje kvaliteta rada ili funkcionisanja svih zaposlenih redovno sprovode u cilju poboljšanja kvaliteta nastavnog procesa, rada nastavnika i Fakulteta i svih organizacionih jedinica.

8. STUDENTI

a. Opis stanja i analiza

Na osnovu razgovora sa menadžmentom i uvida u poslovni prostor, Komisija se uvjerila da Fakultet raspolaže kapacitetima koji su dovoljni da se obezbijedi efikasan nastavni proces, rad sa studentima u malim grupama, mentorski rad i primjenu postulata Bolonjske deklaracije u praksi.

Prethodni uslov za upis na osnovne studije ispunjavaju kandidati koji su završili srednje obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju, uključujući eksterni maturalni, odnosno stručni ispit, kao i kandidati koji su ranije završili četvorogodišnje srednje obrazovanje po obrazovnom programu koji nije predviđao eksterni maturalni odnosno, stručni ispit. Strani državljanin ima pravo upisa pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljanin u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Fakulteta, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije uređeno. Upis studenata vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na završetku i tokom srednjeg obrazovanja, nakon sprovedenog postupka rangiranja.

Na prvu godinu postdiplomskih studija može se upisati lice koje ima visoko obrazovanje stečeno na odgovarajućem fakultetu, i u skladu sa drugim uslovima koji su određeni Statutom Fakulteta. Fakultet može odrediti polaganje kvalifikacionog ispita za upis na postdiplomske studije. Na postdiplomske studije može se upisati i strani državljanin pod istim uslovima kao i državljani Crne Gore uz dodatni uslov da poznaje jezik na kome se izvodi nastava na postdiplomskim studijama. Redosled kandidata za upis u prvu godinu postdiplomskih studija utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene postignute na osnovnim studijama, a u slučaju iste prosječne ocjene prednost se daje kandidatu sa većom prosječnom ocjenom na osnovnim predmetima smjera, odnosno kandidatu koji je završio odgovarajući fakultet.

7.1. Prikaz broja upisanih studenata u I (prvu) godinu studija u periodu: 2009-2013.godina na oba nivoa obrazovanja /osnovne akademske i postdiplomske specijalističke studije/

Na Fakultetu se, usljed očuvanja visokog kvaliteta studija primjenjuje politika upisa ograničenog broja studenata. To se može vidjeti u sljedećoj tabeli u kojoj su prikazani podaci o broju upisanih studenata na oba nivoa obrazovanja (u I-vu godinu studija), u pet posljednjih akademskih godina:

R. br.	Nivo studija	Studijska godina	Studijska godina	Studijska godina	Studijska godina	Studijska godina
		2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
		Broj upisanih studenata u I godinu studija	Broj upisanih studenata u I godinu studija	Broj upisanih studenata u I godinu studija	Broj upisanih studenata u I godinu studija	Broj upisanih studenata u I godinu studija
1.	Osnovne studije	29	26	47	24	19
2.	Postdiplomske specijalističke studije (svi programi)	/	/	19	10	22
3.	Postdiplomske magistarske studije (svi programi)	20	11	36	7	11
UKUPNO:		49	37	102	41	52

7.2. Prikaz broja diplomiranih studenata u periodu: 2008-2013.godina na oba nivoa obrazovanja /osnovne akademske i postdiplomske specijalističke studije/:

7.2.1. Broj diplomiranih studenata na osnovnim studijama: **73**

7.2.2. Broj diplomiranih studenata na postdiplomskim specijalističkim studijama: **4**

7.2.3. Broj diplomiranih studenata na postdiplomskim magistarskim studijama: **11**

Opis literature (udžbenici, knjige, skripte) po pojedinim predmetima, naveden je Izvještaju o samovrednovanju. Studentima su dostupne informacione liste za svaki predmet koje sadrže sve neophodne informacije o predmetu. Sva udžbenička literatura i ostali materijali su dostupni u biblioteci Fakulteta i u elektronskoj formi, kao za korišćenje u čitaonici, tako i za iznajmljivanje studentima i korišćenje tokom semestra. Biblioteka Fakulteta za državne i evropske studije opremljena je najsavremenijim udžbenicima, publikacijama, naučnim i stručnim radovima iz oblasti javne uprave, međunarodnog prava, lokalne samouprave i sl. Biblioteka je za studente uvijek na raspolaganju, a u sklopu nje se nalazi i čitaonica kapaciteta 15 mjesta koja studentima pruža mogućnost da u mirnom ambijentu koriste resurse biblioteke. Težnja je da se u narednom periodu fond publikacija poveća kroz partnerstva sa agencijama koje su specijalizovane za oblasti koje se izučavaju na Fakultetu.

Studentima je u biblioteci trenutno dostupno 686 jedinica, a plan je da se u narednom periodu kroz saradnju sa partnerskim institucijama ovaj broj poveća. Pored navedenog, bibliotečki fond čini i značajan broj naslova u vidu elektronske literature (.pdf fajlovi), koji su na upit, dostupni studentima posredstvom internog informaciono komunikacionog sistema Fakulteta. Fakultet će nastojati da u narednom periodu obezbijedi i pristupe elektronskim bazama podataka poput EBSCO baze i dr.

Studenti na raspolaganju imaju i 25 računara koji su priključeni na Internet.

Studentski parlament je krovna organizacija studenata na Fakultetu za državne i evropske studije. Ovo tijelo je osnovano sa namjerom da studenti osnovnih studija ostvaruju svoja prava preko

svojih predstavnika. Svi studenti imaju pravo da se kandiduju za predstavnike u Studentskom vijeću, radnom tijelu studentskog parlamenta koji na svim aktivnostima saraduje sa upravom Fakulteta. Predsjednik Studentskog parlamenta je, shodno Statutu i član Upravnog odbora Fakulteta za državne i evropske studije, u okviru kojeg zastupa interese studenata.

Studentski parlament čine svi studenti Fakulteta. Shodno Statutu Studentskog parlamenta, Studentsko vijeće predstavlja izvršni organ i čine ga Predsjednik Studentskog parlamenta, Student povjerenik, Student ombudsman i predstavnici prve, druge i treće godine osnovnih studija. Ovo tijelo studenti su organizovali s ciljem da na fleksibilniji način preko svojih predstavnika saraduju sa upravom Fakulteta. Prepoznajući svoju ulogu i značaj za uključivanje u rad Fakulteta, studenti su preko svog Vijeća u prethodnom periodu uspješno saradivali sa Senatom, upravnim odborom, dekanom, menadžerom i organizacionim jedinicama unutar Fakulteta. Preko vannastavnih aktivnosti valja napomenuti da su ostvareni zapaženi rezultati, kako u akademskim aktivnostima, tako i u aktivnostima neakademskog karaktera. Vijeće u najširem obimu, a u skladu sa kadrovskim kapacitetima, preuzima organizaciju različitih događaja i na taj način aktivno učestvuje u djelovanju Fakulteta na svim poljima.

Studentski parlament FDES-a je za studente organizovao nekoliko sportskih aktivnosti. Za studentkinje su najprije organizovani časovi zumbе, dok su se studenti takmičili u Univerzitetskoj ligi u malom fudbalu i rukometu, gdje su ostvarili zapažene rezultate. Pored učešća u Univerzitetskoj ligi, studenti FDES-a su kroz sportske aktivnosti učestvovali i na nekoliko humanitarnih turnira, iskazujući i na ovaj način spremnost i želju za uključivanjem u pružanju pomoći onima kojima je najpotrebnija. Fakultet organizuje studijske posjete sa ciljem da se studentima na neposredan način predstavi rad institucija i organa uprave. Ova praksa se pokazala vrlo uspješnom, jer studenti kroz interaktivan razgovor sa predstavnicima tih institucija i organa utvrđuju već stečeno teorijsko znanje. U skladu sa saradnjom koju FDES ima sa institucijama i organima sistema cjelokupne javne uprave, te otvorenosti tih organa i institucija za prezentovanje aktivnosti koje oni realizuju u sklopu svojih nadležnosti, studenti su u tekućoj studijskoj godini bili u prilici da posjete:

- *NATO štab u Briselu*
- *Skupštinu Crne Gore*
- *Ministarstvo pravde*
- *Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija*
- *Ministarstvo unutrašnjih poslova*
- *Upravni sud*
- *Ustavni sud*
- *Ombudsmana*
- *Agenciju za zaštitu životne sredine*
- *Zavod za metrologiju*
- *Upravu policije*
- *Organe uprave i kabinet gradonačelnika Glavnog grada Podgorice*
- *Organe uprave i kabinet gradonačelnika Prijestonice*
- *Mornaricu Crne Gore*
- *Vazduhoplovnu bazu Vojske Crne Gore*

Studenti Fakulteta su kroz saradnju sa upravom Fakulteta organizovali i niz projekata čiji je cilj bio uključivanje u najznačajnija društvena pitanja, na način što se kroz ove aktivnosti moglo čuti i njihovo mišljenje o ovim pitanjima. Između ostalog, organizovani su sljedeći projekti:

- *Pristajem NA TO*
- *NATO karavan*
- *PAX Fest*
- *OPET Fest*
- *JESAM karavan*
- *JESAM časopis za studente*
- *Van okvira.*

Pored savladavanja predmetne materije koja se proučava na Fakultetu, studenti su kroz vannastavnu aktivnost "Ništa (s)lično" na neformalan način razgovarali sa ličnostima iz političke, kulturne, sportske, društvene i drugih sfera. Osnovni cilj ove aktivnosti jeste da se kroz raznolikost gostiju i tema koje se tom prilikom obrazuju, studenti dodatno edukuju i zabave.

Uz to, sve službe na Fakultetu za državne i evropske studije djeluju kao „službe za pomoć i podršku studentima“:

Fakultet za državne i evropske studije je jedan od rijetkih fakulteta koji svojim studentima omogućava kako teorijska, tako i praktična znanja iz oblasti javne uprave, lokalne samouprave i evropskih poslova. Studenti imaju ogroman asortiman aktivnosti kako nastavnih, tako i vannastavnih što pomaže njihovom usavršavanju, povezivanju teorijskih znanja sa praksom. U skladu sa nastavnim programom, studentima se pruža mogućnost praktičnog usavršavanja kroz stažiranje u organima državne uprave i lokalne samouprave, pa su u prethodnom periodu studenti bili u prilici da svoja teorijska znanja primjenjuju u

- *Skupštini Crne Gore*
- *Ministarstvu unutrašnjih poslova*
- *Ministarstvu odbrane*
- *Ministarstvu pravde*
- *Ministarstvu ekonomije*
- *Ministarstvu vanjskih poslova*
- *Ministarstvu turizma i održivog razvoja*
- *Ministarstvu za ljudska i manjinska prava*
- *Kabinetu Ombudsmana*
- *Upravnom sudu*
- *Upravi za kadrove*
- *Agenciji za mirno rješavanje sporova*
- *Zavodu za metrologiju*
- *Inspekciji rada*
- *Organima Prijestonice Cetinje*
- *Organima Glavnog grada Podgorice*

Na ovaj način, studenti su u prilici da znanja stečena tokom predavanja i vježbi unaprijede kroz praktičan rad u državnim i nedržavnim organima, te upoznavanjem sa konkretnim nadležnostima i izazovima sa kojim se svakodnevno susreću profesionalci koji rade u tim organima. Tokom III godine studija, svim studentima FDES-a obezbijeđena je studentska praksa, a oni koji se dokažu kroz tromjesečno stažiranje u raznim državnim i organima lokalne samouprave, u prilici su da odmah po završetku studija stupe u radni odnos, što im daje prednost u odnosu na ostale studente iz njihove generacije.

Posebnu ulogu u pružanju podrške studentima u prethodnom periodu ima i Menadžment tim, neformalno tijelo u čijem sastavu su bivši studenti Fakulteta i Menadžer. U sklopu Menadžment tima funkcionišu posebni timovi koji su brojali od 3 do 5 studenata, koji su organizovali niz aktivnosti različitog karaktera. Na ovaj način, studenti se podstiču da rade u grupama te prikupe neophodno iskustvo u timskom funkcionisanju

b. Zaključak

Na osnovu uvida u dokumentaciju, arhivu Fakulteta i podataka iz Izvještaja o samovrednovanju, kao i na osnovu razgovora sa menadžmentom, profesorima, saradnicima i studentima Fakulteta, Komisija ocjenjuje da je saradnja studenata FDES-a sa menadžmentom Fakulteta izuzetna. Studenti FDES-a su aktivni učesnici i organizatori mnogih događaja na Fakultetu, a da im menadžment Fakulteta u tome daje punu podršku.

c. Preporuke

Komisija preporučuje Fakultetu da održi kontinuitet u pogledu tretmana studenata i njihove uloge u koncipiranju svih aktivnosti na Fakultetu, jer postojeća praksa zadovoljava a u mnogim dimenzijama i prevazilazi zahtjeve i standarde koji se poštuju i na najboljim svjetskim Univerzitetima. U cilju unapređenja ovog segmenta rada jako je bitno institucionalizovati određene elemente podrške studentima. Fakultet je tu potrebu već prepoznato tako da Komisija preporučuje da nastavi aktivnosti u tom smjeru.

9. AKADEMSKO, STRUČNO I NEAKADEMSKO OSOBLJE

a. Opis stanja i analiza

Na osnovu uvida u dokumentaciju, arhivu Fakulteta i podataka iz Izvještaja o samovrednovanju, kao i na osnovu razgovora sa relevantnim subjektima, Komisija je došla do informacija o kadrovskim kapacitetima Fakulteta.

Struktura akademskog i stručnog osoblja prikazana je u sljedećim tabelama:

a.Akademsko osoblje		a.Akademsko osoblje	
a.1.Stalno zaposleni		a.2.Honorarno angažovani	
Akademsko zvanje	Broj zaposlenih	Akademsko zvanje	Broj zaposlenih
1.Redovni profesor	6	1.Redovni profesor	2
2.Vanredni profesor	1	2.Vanredni profesor	2
3.Docent	4	3.Docent	4
SVEGA:	11	SVEGA:	8
UKUPNO (a.1. + a.1.): 34			

a.Saradnici u nastavi		a.Saradnici u nastavi	
a.1.Stalno zaposleni		a.2.Honorarno angažovani	
Stepen/zvanje	Broj zaposlenih	Stepen/zvanje	Broj zaposlenih
1.Asistent	1	1.Asistent	6
2.Saradnik u nastavi	7	2.Saradnik u nastavi	3
3.		3.	
SVEGA:	8	SVEGA:	9
UKUPNO (a.1. + a.1.): 12			

Fakultet za državne i evropske studije nije u mogućnosti da vrši izbor u akademska zvanja (docent, vanredni i redovni profesor), shodno Zakonu o visokom obrazovanju.

U tom smislu, Fakultet na predmetima koji se izučavaju na osnovnim i postdiplomskim studijama angažuje predavače koji su već stekli zvanja na nekim drugim univerzitetima ili fakultetima, posebno vodeći računa o prethodnom radu predavača, kako kroz naučna dostignuća, tako i kroz stečeni ugled ostvaren u minulom radu.

Profesori su dužni prije njihovog angažmana Fakultetu dostaviti njihove biografije, kako bi se Upravni odbor i Dekan Fakulteta upoznali detaljnije sa dosadašnjim radom nastavnog kadra.

Fakultet kroz praćenje rada svojih studenata ima uvid u ostvarene rezultate na polju akademskog djelovanja i na taj način stvara vlastiti saradnički kadar. Ističući se svojim znanjem kroz savladavanje studijskih programa, pojedininajbolji studenti imaju mogućnost da kroz angažman

na praktičnom dijelu nastave podijele svoja iskustva sa sadašnjim studentima, bivajući angažovani u svojstvu asistenta (saradnika u nastavi).

Na Fakultetu je zaposleno 5 ljudi kao administrativno osoblje, troje u Dekanatu i dvoje u studentskoj službi. Radi racionalisanja i smanjenja troškova aktivnosti stručnih službi su eksternalizovane - angažovane su nezavisne firme koje obavljaju ove aktivnosti.

b. Zaključak

Komisija zaključuje da Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice (u odnosu na broj studenata) posjeduje dobre kadrovske kapacitete koji omogućavaju realizaciju studijskih programa. Osim toga, jako je značajna činjenica da menadžment Fakulteta prepoznaje značaj razvoja humanih resursa za unapređenje rada Fakulteta, pa ulaže velike napore i sredstva u usavršavanje saradničkog i asistentskog kadra iz redova svojih svršenih studenata.

c. Preporuke

Komisija smatra da se pitanju razvoja humanih resursa i usavršavanju nastavnog osoblja na Fakultetu posvećuje značajna pažnja, te da se aktivnosti u tom pravcu moraju nastaviti. Izbor mladih, ambicioznih, talentovanih stručnjaka i stalna briga za njihovo usavršavanje treba shvatiti kao prioritet i Fakultet treba da kontinuirano usmjerava napore i sredstva u tom pravcu. Iako su stručne službe Fakulteta i poslovi koje one obavljaju eksternalizovane, što efikasno funkcioniše, možda bi trebalo razmisliti o angažovanju sopstvenih kadrova, naročito u slučaju rasta Fakulteta.

10. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI, UMJETNIČKI I STRUČNI RAD

a. Opis stanja i analiza

S obzirom da je Fakultet za državne i evropske studije relativno mlada ustanova visokog obrazovanja i uz to predstavlja malu akademsku zajednicu, naučno-istraživačka djelatnost nije intenzivna. U toku prethodnih 5 godina realizovana su 3 projekta, i pozitivna je činjenica da i pored ograničenih finansijskih sredstava Fakultet ulaže u naučno istraživačke aktivnosti, pa se neki od projekata finansiraju od sopstvenih sredstava Fakulteta. To jasno pokazuje opredijeljenost menadžmenta da se razvija i naučno-istraživačka komponenta rada. Na Fakultetu još uvijek nema zaposlenih čija je vodeća djelatnost naučnoistraživački rad.

Naučno istraživački rad nastavnog osoblja je intenzivan, o čemu svjedoči, za ovako malu instituciju, impresivna lista objavljenih članaka - ukupno 157 naslova od 11 autora.

b. Zaključak

Na osnovu dokumentacije i uvida Komisije, na Fakultetu su uglavnom zastupljena individualna istraživanja akademskog osoblja u određenim oblastima, ali se shvata značaj ove problematike i čine napori za dobijanje određenog broja projekata.

c. Preporuke

Fakultet za državne i evropske studije treba više da se angažuje na razvijanju naučno-istraživačke djelatnosti i u tom cilju potrebno je raditi na kreiranju strategijskog plana razvoja naučno-istraživačke aktivnosti koji će sadržati detaljne informacije o modelima podrške istraživačke aktivnosti (npr. obuka osoblja, korišćenje eksterne ekspertske pomoći). S tim u vezi, Komisija predlaže neophodnost specijalizacije jedne osobe koja će pratiti konkurse i biti sposobna da pripremi i vodi metodološki dio projekta. Neophodno je aktivno uključivanje studenata u naučno-istraživačke aktivnosti. Svesrdna preporuka je sagledavanje mogućnosti za što veće uključivanje u internacionalne projekte sa partnerima iz EU.

11. IZDAVAČKA DJELATNOST

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije je počeo sa izdavačkom djelatnošću odmah nakon osnivanja, u 2006/2007. školskoj godini. Do sada je Fakultet izdavao prije svega udžbenike.

Svaka publikacija izdata od strane Fakulteta je recenzirana od strane najmanje dva profesora. Centar za publikacije je radno tijelo Fakulteta koja organizuje izdavanje i objavljivanje knjiga, udžbenika, monografija, studija, članaka, skripti i drugih naučnih i stručnih radova.

Fakultet ima Izdavački odbor koji čine po dva nastavnika ili saradnika sa svake katedre odnosno druge unutrašnje organizacione jedinice Fakulteta. Izdavački odbor utvrđuje program izdavačke djelatnosti i opšte uslove pod kojima se objavljuju knjige i druge publikacije, po prethodnoj saglasnosti Upravnog odbora Fakulteta.

Sredstva za rad Centra za publikacije obezbjeđuju se iz sredstava Fakulteta, donacija i/ili drugih sredstava. Redakciju čine glavni i odgovorni urednik i po jedan nastavnik ili saradnik sa svake katedre odnosno druge unutrašnje organizacione jedinice Fakulteta. Glavnog i odgovornog urednika imenuje Dekan Fakulteta, u saglasnosti sa Upravnim odborom Fakulteta. Glavni i odgovorni urednik predlaže sastav redakcije, a odluku o imenovanju donosi Dekan Fakulteta po predhodnoj saglasnosti Upravnog odbora Fakulteta.

b. Zaključak

Komisija konstatuje da je broj objavljenih publikacija u izdanju Fakulteta na zavidnom nivou, posebno cijeneći veličinu instituciju.

c. Preporuke

Fakultet treba da razmotri mogućnost pokretanja sopstvenog časopisa koji bi izlazio periodično, npr. jednom u tri mjeseca. Takođe, preporučuje se organizacija redovnih konferencija na Fakultetu i pokretanje štampanja zbornika radova sa tih događaja.

12. PROSTORNI I MATERIJALNO-TEHNIČKI RESURSI

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice radi u prostoru koji je u centru Podgorice. Shodno Ugovoru o osnivanju Fakulteta, prostorne kapacitete Fakulteta obezbjeđuje Glavni grad Podgorica, kao jedan od osnivača. Trenutno aktivnosti Fakulteta se odvijaju na dvije lokacije (Kancelarije i predavaonice Fakulteta za državne i evropske studije u Podgorici, Ul. Vaka Đurovića bb - Gradski stadion „Pod Goricom“, sjeverna tribina i Kancelarija i predavaonice FDES-a u KIC „Budo Tomović, Podgorica) što zbog blizine ova dva prostora u ukupnoj površini od 423 m², ne utiče na efikasnost aktivnosti na Fakultetu. Detaljan spisak prostora i opreme Fakulteta naveden je u Izvještaju o samovrednovanju, a Komisija je prilikom posjete Fakultetu imala prilike da se uvjeri u činjenično stanje.

Usljed malog broja studenata, shodno organizacionoj kulturi Fakulteta, u organizacionom smislu prisutna je fleksibilnost i multifunkcionalnost u plansko-prostornoj organizaciji. Samim tim, određeni broj prostorija koristi se i kao predavaonica, i kao laboratorijski prostor (uz instalaciju laptop uređaja za praktičnu nastavu iz informatike), dok se određeni broj prostorija koristi i kao predavaonica, i kao biblioteka. O optimalnom iskorišćavanju prostora pri pripremi rasporeda i

realizaciji rasporedom predviđenih aktivnosti brigu vodi Katedra za državne i evropske studije uz podršku Menadžera Fakulteta.

b. Zaključak

Prostorni i materijalno-tehnički resursi Fakulteta zadovoljavaju sve kriterijume, u pogledu površine, namjene i tehničke opremljenosti u odnosu na broj studenata.

c. Preporuke

Fakultet treba da kontinuirano radi na održavanju i unapređenju kvaliteta materijalno tehničkih resursa za realizaciju nastave, u skladu sa brojem studenata.

13. INFORMACIONI SISTEM USTANOVE

a. Opis stanja i analiza

Na Fakultetu je bio razvijen elektronski sistem „E-student“, koji je nakon nekoliko godina napušten jer nije odgovorio na očekivanja, troškovi održavanja bili su izuzetno visoki. Tako da Fakultet traga za odgovarajućim softverskim rješenjem u tom pogledu. S obzirom na činjenicu da Fakultet upisuje mali broj studenata, to isti i nije neophodan, jer je komunikacija između Studentske službe i studenata, ali i zaposlenih na Fakultetu, te profesora i asistenata sa studentima konstantna putem e-maila, ali i putem telefona, te direktnim kontaktom.

Razvijen je informacioni sistem koji se u velikoj mjeri bazira na internetu, te upotrebi službenog email servisa (proizvod kompanije Google). Svi zaposleni, profesori, saradnici i studenti imaju svoje e-mail adrese formata ime.prezime@fdes.me putem kojih se obavlja zvanična korespodencija. Studenti, pored ličnih e-mail adresa, posjeduju i više grupnih koje im omogućavaju međusobnu interakciju. Putem e-mail servisa, studentima se promptno dostavljaju svi materijali od značaja za nastavne i vannastavne aktivnosti, počev od informacija o ispitima, rasporedu, do rezultata ispita, te ostalih informacija iz domena vannastavnih aktivnosti i važnih obavještenja. Takođe, veb sajt Fakulteta sadrži sve informacije od značaja za zainteresovane strane, koji se uz redovno ažuriranje nameće kao podrška mail komunikaciji, pogotovo u domenu komunikacije sa eksternim okruženjem. Posebne sekcije u okviru sajta Fakulteta čine one koje se tiču Fakulteta, nastavnog dijela, kao i one koje se tiču studentskih aktivnosti. Nerijetko, za potrebe posebnih projekata, Fakultet razvija i više veb sajtova, međusobno povezanih sa primamljivim i lako pamtljivim domenima.

Sve informacije od značaja za menadžment Fakulteta, brižljivo se čuvaju na više mjesta u digitalnom obliku, kako bi se diversifikovao rizik od gubljenja istih. Fakultet prati, konstantno ažurira, i skladišti informacije o svojim studentima – kontakte, informacije o njihovim rezultatima, zaposlenju, te zadovoljstvo studenata programima (nastavnim i vannastavnim) i zadovoljstvo studenata nastavnim kadrom. Takođe, informacioni sistem sadrži i veliki broj izvještaja sa svih aktivnosti koje su se organizovale u okviru Fakulteta, kao i važeće akte.

Potvrde i uvjerenja koja Fakultet izdaje su unificirane, i automatizovane, ali ne posredstvom posebnog softverskog rješenja, već zahvaljujući ovladalosti standardnim softverskim rješenjima i adekvatnom upotrebom istih, uz visok stepen specijalizacije u tom pogledu.

b. Zaključak

Fakultet je prepoznao informaciju kao kritičan faktor uspjeha menadžmenta svake institucije i organizacije. Potreba za kvalitetnim protokom informacija i stalnom interakcijom svih stejkholdera prepoznata je kao jedna od bazičnih u domenu efektivnosti menadžmenta Fakulteta, te se u tom smislu posebna briga vodi o razvijanju informaciono komunikacione infrastrukture koja može

odgovoriti stalno rastućim potrebama institucije, nametnute kako internim, tako i faktorima generisanim od strane okruženja.

c. Preporuke

Komisija preporučuje menadžmentu Fakulteta da nastavi sa traženjem odgovarajućeg softverskog rješenja po ugledu na E-student sistem koji se primjenjivao nekoliko godina na FDES-u. Potreba za ovakvim informacionim sistemom postoji uprkos relativno malom broju studenata, a naročito u slučaju rasta Fakulteta.

14. INFORMISANJE JAVNOSTI O RADU USTANOVE

a. Opis stanja i analiza

Sve potrebne informacije o djelatnostima Fakulteta, programima, nastavnicima i saradnicima, planovima itd. nalaze se na sajtu Fakulteta na adresi www.fdes.me. Posebno precizne informacije, na zahtjev, mogu se dobiti putem e-maila ili telefona, odnosno kontaktiranjem kancelarije Menadžera Fakulteta.

Fakultet svoju djelatnost prezentuje javnosti korišćenjem širokog spektra komunikacionih medija, počev od veb sajta Fakulteta, preko društvenih medija (Facebook stranica, Twitter profil, LinkedIn profil, Wikipedia), društvenih portala (Vijesti, CDM i sl.) do štampanih izdanja, kako sopstvenih (u vidu informatora, brošura, studentskih novina i sl.), tako i novinskih kuća. Zavisno od specifičnosti programa i aktivnosti, te ciljne grupe kojoj su isti/e okrenuti/e, Fakultet se oglašava i putem radio i TV spotova i priloga. Fakultet za pojedine događaje organizuje poseban komunikacioni miks. Svi događaji eksternog tipa, pravovremeno se najavljuju medijskim kućama uz želju da isti budu ispraćeni sa njihove strane i učinjeni dostupnim široj javnosti.

Studenti, takođe imaju svoj veb sajt www.jesam.me putem kojeg su slobodni prezentovati svoje aktivnosti, a u digitalnom okruženju kreirano je i više „podbrendova“ Fakulteta (sajtova i profila u društvenim medijima), koji se tiču posebnih programa Fakulteta iz domena retorike, liderstva i sl (npr. www.retorika.me, FB page Škola retorike „Prof. dr Radovan Radonjić“ i dr.).

b. Zaključak

Fakultet nastoji da pri ispunjenju svoje uloge i ostvarivanju sopstvene misije, uključi sve zainteresovane strane, odnosno pruži informacije javnosti o kvalitetu svog djelovanja. Fakultet je otvoren i za saradnju sa medijima, na način da profesori i studenti Fakulteta nerijetko učestvuju u različitim emisijama i drugim događajima koji se tiču državno pravnih i evropskih studija, a koji se realizuju na inicijativu određene medijske kuće. Tako su naši studenti i profesori redovni učesnici dijaloga, debata i sličnih formata na temu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, te pitanjima evroatlantskih integracija i sl.

c. Preporuke

Komisija preporučuje nastavak aktivnog informisanja javnosti o radu ustanove, ali i unapređenje kroz npr. objavljivanje svih relevantnih informacija o Fakultetu na engleskom jeziku i sl.

15. SARADNJA I MOBILNOST

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije konstantno radi na razvijanju saradnje sa različitim institucijama i organima. Valja izdvojiti partnerski odnos sa Upravom za kadrove Crne Gore sa kojim je potpisan Memorandum o saradnji (pružanje stručnih i konsultantskih usluga iz oblasti unapređenja procesa stabilizacije i pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, ostalih pitanja evropskih integracija i cjelokupnog sistema javne uprave, seminari, okrugli stolovi, izdavanje brošura, časopisa); Posebno vrijedi istaći da se ne radi o stvorenoj platformi za saradnju, već stalnoj saradnji koja je rezultirala brojnim zajedničkim aktivnostima u koje su uključeni profesori i saradnici FDES-a. Tu je i saradnja sa Univerzitetom Mediteran sa kojim je potpisan Protokol o saradnji i ostvarena operativna saradnja sa Pravnim fakultetom tog Univerziteta (razmjena profesora koji međusobno realizuju pojedine predmete). Isto tako razmjena nastavnog osoblja se vrši sa Fakultetom za državne i evropske studije iz Kranja (Slovenija) koji je jedan od suosnivača Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice. Tu su i Evropski pravni fakultet iz Nove Gorice (Slovenija), Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Univerzitet „Sv. Kiril i Metodij“ Skopje – Makedonija, itd. Značajna saradnja je ostvarena i sa državnim institucijama iz Crne Gore, koja omogućava praktično usavršavanje i stažiranje studenata Fakulteta. Isto tako aktivna je saradnja sa srednjim školama u Crnoj Gori čije se intenziviranje planira u budućnosti.

Shodno pravilniku o studiranju na osnovnim studijama student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata ili na bazi bilateralnih ugovora između Fakulteta i drugih ustanova visokog obrazovanja. Na taj način, desetak studenata je, na individualnoj bazi, pohađalo nastavu na drugim Fakultetima širom Evrope i svijeta, posredstvom Cepus, međuvladinih programa razmjene i drugih sličnih dostupnih programa.

b. Zaključak

Fakultet za državne i evropske studije konstantno radi na razvijanju saradnje sa različitim institucijama i organima, kako visokoškolskim institucijama iz Crne Gore i inostranstva tako i sa različitim državnim institucijama na kojima se mogu usavršavati studenti Fakulteta, ali i čiji zaposleni mogu pohađati različite programe usavršavanja koje organizuje Fakultet.

d. Preporuke

Komisija preporučuje da treba nastaviti sklapanje sporazuma o saradnji i razvoj direktnih programa razmjene i studenata i nastavnika za koje se mogu obezbijediti i određena finansijska sredstva iz EU fondova.

16. FINANSIRANJE USTANOVE

a. Opis stanja i analiza

Fakultet za državne i evropske studije ima nekoliko izvora finansiranja i to:

- školarine koje plaćaju samofinansirajući studenti Fakulteta (što je osnovni izvor prihoda),
- školarine koje obezbjeđuje Vlada Crne Gore, za program od javnog interesa (odobreno finansiranje 15 studenata dodiplomskih studija od strane Vlade Crne Gore, za program osnovnih državnih i evropskih studija),
- stipendije crnogorskih opština,
- stipendije koje Fakultetu obezbjeđuju druge javne i privatno pravne organizacije,
- realizovanje projekata u saradnji sa određenim stranim i domaćim institucijama,
- donacije i pokloni nevladinih i lokalnih institucija.

Raspoređivanje finansijskih sredstava se vrši shodno potrebama djelovanja Fakulteta, i to na sljedeće osnovne grupe rashoda:

- rashodi za plate zaposlenih lica i poreske, i ostale fiskalne obaveze,
- rashodi za honorare spoljašnjih saradnika koji učestvuju u realizaciji nastave na Fakultetu (domaći i strani profesori, akademski saradnici i dr),
- troškovi knjiga, publikacija, stručne literature itd. (studenti Fakulteta dobijaju na Fakultetu osnovne udžbenike i ostala nastavna sredstva, što je uključeno u osnovnu školarinu),
- troškovi nabavke stručne literature za bogaćenje biblioteke Fakulteta,
- troškovi promocije,
- ostalo.

b. Zaključak

Fakultet za državne i evropske studije pored finansijskih sredstava koja se obezbjeđuju od školarina ima i izvore finansiranja obezbijeđene preko aktivne saradnje sa partnerima Fakulteta (stipendije, projekti, etc).

Do sada su ostvareni prihodi u cjelini pokrivali potrebe kvalitetnog odvijanja nastavnog procesa, što se odražava prije svega u činjenici da su studenti izrazili visok stepen zadovoljstva kvalitetom koji Fakultet pruža u dosadašnjem radu. To proizilazi iz svih obrađenih anketa kao i iz drugih izvora saznanja koje Fakulteta dobija kroz svoje neposredne kontakte sa studentima, angažovanim profesorima, spoljašnjim saradnicima, kao i iz svoje komunikacije sa predstavnicima javnosti, domaćih i stranih institucija.

c. Preporuke

Komisija preporučuje da se finansijsko izvještavanje obavlja u skladu sa međunarodnim standardima i da se kontinuirano unapređuje transparentnost finansijskog poslovanja Fakulteta. Preporuka je da se finansijska situacija poboljša putem ispunjavanja uslova za dobijanje određenog broja projekata čiji bi glavni nosilac bio Fakultet.

Komisija za reakreditaciju Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice, analizirala je Zahtjev za reakreditaciju Fakulteta i ostalu relevantnu dokumentaciju, uz to i neposredno provjerila činjenično stanje, nakon čega konstatuje da Fakultet za državne i evropske studije iz Podgorice ispunjava uslove, standarde i normative predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i propisima Savjeta za visoko obrazovanje CrneGore.

Koncipirani su moderni, kvalitetni studijski programi, kako na osnovnim, tako i na postdiplomskim specijalističkim studijama, usklađeni sa profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima, te obezbijeđeni kadrovski i materijalni resursi neophodni za njihovu uspješnu realizaciju.

Nakon uvida i analize dokumenata dostavljenih uz Zahtjev za reakreditaciju studijskih programa Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice, posjete i neposrednog uvida u prostorne kapacitete i radne uslove, te razgovora sa menadžmentom, zaposlenima i studentima, Komisija

PREDLAŽE

Savjetu za visoko obrazovanje Crne Gore da prihvati zahtjev za reakreditaciju studijskih programa akademskih osnovnih studija i akademskih postdiplomskih (specijalističkih i magistarskih) studija Fakulteta za državne i evropske studije iz Podgorice koji su bili predmet reakreditacije:

Osnovne akademske studije (u trajanju od 3 godine, 180 ECTS):

- Osnovne državno-pravne i evropske studije;

Postdiplomske akademske specijalističke studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS):

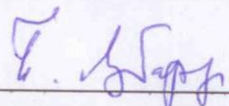
- Specijalističke državno pravne studije;
- Specijalističke evropske studije
-

Postdiplomske akademske magistarske studije (u trajanju od 1 godine, 60 ECTS):

- Magistarske državno pravne studije;
- Magistarske evropske studije

Preporuke Komisije za dalje unapređenje rada i nastave za studijske programe koji su predmet reakreditacije date su u okviru svakog od 16 standarda evaluacije.

Beograd, 28.05.2014.

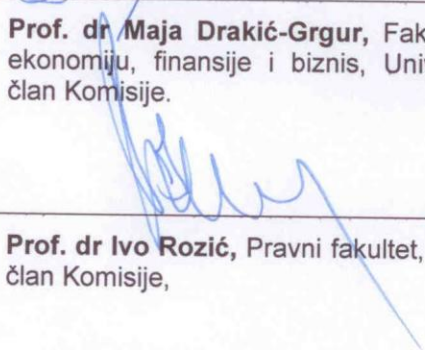
Prof. dr Branko Lubarda, Pravni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Predsjednik Komisije

Podgorica, 28.05.2014.

Prof. dr Maja Drakić-Grgur, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerzitet Donja Gorica, član Komisije.

Mostar, 28.05.2014.

Prof. dr Ivo Rozić, Pravni fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,